

قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستري

مصوب ۱۳۸۱،۰۱،۱۸

با اصلاحات و الحاقات بعدي

ماده ۱ - کانون هاي کارشناسان رسمي دادگستري در مراکز استانها که مطابق اين قانون تشکیل مي گردند به عنوان «کانون استان» شناخته مي شوند و داراي شخصيت حقوقي مستقل غير دولتي، غير انتفاعي و غير سياسي مي باشند.

ماده ۲ - کانون استان در مراکز استانها با وجود حداقل سي نفر کارشناس رسمي مقيم تشکیل مي گردد و تا وقتي که در مرکز استاني کانون مستقل تشکیل نگردیده است، کارشناسان رسمي آن استان عضو نزديک ترين کانون به آن استان خواهند بود.

ماده ۳ - شوراي عالي کارشناسان متشکل از هجده نفر عضو به انتخاب کارشناسان کل کشور به تناسب تعداد کارشناسان عضو هر کانون در تهران تشکیل مي گردد. اعضاي شوراي عالي کارشناسان بايد داراي شرايط موضوع ماده (۱۵) اين قانون باشند و نحوه انتخاب آنان بر اساس آيين نامه اين قانون خواهد بود.

تبصره ۱ - مدت عضويت در شوراي عالي کارشناسان چهار سال مي باشد و انتخاب مجدد براي يك دوره ديگر بلامانع است.

تبصره ۲ - منتخبين موضوع اين ماده از بين خود يك نفر به عنوان رئيس، يك نفر نايب رئيس، يك نفر خزانه دار، يك نفر کارپرداز، دو نفر منشي و دو نفر بازرس با اكثريت آراء انتخاب مي نمايند. شوراي مذکور تا انتخاب اعضاي جديد کماکان عهده دار وظيف مقرر مي باشند.

ماده ۴ - اهداف هر کانون به شرح زير است:

الف - ايجاد زمينه لازم براي تشکل و جذب نيروهاي متخصص و متعهد به منظور ارائه خدمات کارشناسي و تلاش در جهت تأمين و تعميم عدالت در امور مربوطه.

ب - فراهم آوردن موجبات تعالي علمي و تجريبي کارشناسان عضو.

ج - تنظيم و اداره امور کارشناسان عضو در کارهاي مربوط به کارشناسي در حدود مقررات.

د - نظارت مستمر بر نحوه عمل و رفتار کارشناسان عضو جهت حصول اطمينان از حسن جريان امور کارشناسي.

هـ - ايجاد ارتباط و مبادله اطلاعات تخصصي و فني بين کارشناسان عضو از طريق شوراي عالي کارشناسان با مؤسسات مشابه در ساير کشورها با رعايت مقررات موضوعه.

ماده ۵ - ارکان هر کانون به شرح زير است:

الف - مجمع عمومي؛

ب - هيأت مديره؛

ج - بازرسان؛

د - دادرسا و دادگاه انتظامي.

ماده ۶ - مجامع عمومي - عادي و فوق العاده- هر کانون از کارشناسان رسمي عضو آن کانون که پروانه کارشناسي آنان داراي اعتبار بوده و در حال تعليق نباشند به شرح ذيل تشکیل مي شوند:

الف - مجمع عمومي عادي سالانه در سه ماه اول هر سال به دعوت هيأت مديره تشکیل و با حضور نصف به علاوه يك کارشناسان رسمي عضو کانون رسميت خواهد يافت. در صورتي که در جلسه اول نصاب مزبور حاصل نشود به دعوت هيأت مديره، جلسه تجديد و با حضور حداقل يك سوم اعضا، رسميت خواهد يافت و تصميمات مجمع با اكثريت آراي اعضاي حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ب - مجمع عمومي عادي يا فوق العاده داراي هيأت رئيسه اي مرکب از يك نفر رئيس و دو نفر منشي خواهد بود که از بين اعضاي حاضر در جلسه مجمع و توسط اعضاي ياد شده تعيين مي شوند. براي نظارت در اخذ رأي و قرائت آراء پنج نفر به عنوان هيأت نظارت از بين اعضاي حاضر در مجمع توسط مجمع انتخاب خواهند شد.

تبصره ۱ - در صورت عدم دعوت هيأت مديره براي تشکیل مجمع عمومي عادي در موعد مقرر، جلسه مجمع عمومي فوق العاده به دعوت بازرسان هر کانون يا يك دهم کارشناسان رسمي عضو در کانون و يا يك پنجم کارشناسان رسمي عضو در کانونهاي ديگر تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲ - نحوه تشکیل و اداره جلسات مجامع عمومي عادي و فوق العاده، چگونگي نظارت بر انتخابات توسط هيأت نظارت، شيوه برگزاري انتخابات اعضاي هيأت مديره و بازرسان و دادستان انتظامي در آيين نامه اجرائي اين قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۷ - وظيف و اختيارات شوراي عالي کارشناسان به قرار زير است:

الف (اصلاحي ۲۴، ۱۲، ۱۴۰۰) - اقدامات لازم براي ارتقاء سطح خدمات کارشناسي در سراسر کشور از طريق سياستگزاري، برگزاري دوره هاي آموزشي، بازآموزي، گردهمائي، هم انديشي و همچنين برگزاري آزمون ساليانه و تدوين مقررات مربوط به رشته ها و گروه هاي مختلف کارشناسي.

تبصره ۱ (الحاقي ۲۴، ۱۲، ۱۴۰۰). کانون کارشناسان رسمي دادگستري و مرکز وکلا، کارشناسان رسمي و مشاوران خانواده قوه قضائيه موظف است هر ساله از طريق سازمان سنجش آموزش کشور نسبت به برگزاري آزمون کارشناسان رسمي اقدام نمايد. داوطلباني که حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) امتياز ميانگين نمرات يك درصد (۱٪) حائزان بالاترين امتياز در هر رشته را کسب کنند، به عنوان پذيرفته شده، براي طي مراحل مقتضي به کانون کارشناسان رسمي دادگستري و مرکز وکلا، کارشناسان رسمي و مشاوران خانواده قوه قضائيه معرفي مي شوند. توزيع استاني پذيرفته شدگان بر اساس تقاضا يا امتياز پذيرفته شدگان مي باشد.

نظارت بر اجراي اين تبصره برعهده قوه قضائيه است و قوه مزبور مکلف است در صورت استنکاف کانون کارشناسان رسمي دادگستري و مرکز وکلا، کارشناسان رسمي و مشاوران خانواده قوه قضائيه از برگزاري آزمون، رأساً به برگزاري آن اقدام کند. استنکاف از اجراي اين حکم جرم محسوب و مرتکب به مجازات محروميت از حقوق اجتماعي درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامي محکوم خواهد شد.

تبصره ۲ (الحاقي ۲۴، ۱۲، ۱۴۰۰). براي مشمولان بند «ج» ماده (۸۸) قانون برنامه پنجاهاله ششم توسعه اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي جمهوري اسلامي ايران، نصاب مذکور در تبصره (۱) حداقل شصت درصد (۶۰٪) مي باشد.

ب - تدوين مقررات و ضوابط صلاحيت علمي و فني متقاضيان کارشناسي و نيز ضوابط ارتقاء صلاحيت عملي، جغرافيايي و نقل و انتقال کارشناسان رسمي برابر مقررات اين قانون.

ج - تدوين نظامنامه هاي مربوط به تشکيل و شرح وظائف کميسيونهاي مشورتی علمي و فني و ساير کميسيونهاي خاص.

د - تعيين تعرفه عضویت و پيشنهاد حق الزحمه کارشناسي جهت ارائه به مراجع ذي ربط.

هـ - بررسي و تصويب يا رد پيشنهادات کانونها در محدوده ضوابط و مقررات.

و - تدوين و تصويب نظامنامه هاي مالي، معاملاتي و استخدامي کانونها.

ز - تدوين و بازنگري در ضوابط و روش هاي کارشناسي و اظهار نظر در خصوص استعلامات و ارائه رويه واحد در امور کارشناسان.

ح - نظارت بر حسن انجام انتخابات کانونها در حوزه هاي انتخابات استاني با رعايت مقررات مربوطه.

ط - نظارت بر اجراي مقررات توسط ارکان هر کانون و اعلام تخلفات آنان به مراجع ذي ربط.

ي - تعيين نماينده جهت شرکت در مجامع بين المللي و مجامع داخلي از قبيل قانونگذاري، اجرايي و قضايي.

ک - صدور احکام انتصاب اعضاي هیأت مدیره، رؤسا و دادستانهاي انتظامي هر کانون.

ل - انجام ساير وظائف مقرر در قوانين و مقررات.

تبصره ۱ - نحوه تشکيل جلسات و اتخاذ تصميم طبق آيين نامه اجرائي اين قانون مي باشد.

تبصره ۲ - تصميمات شوراي عالي کارشناسان در حدود مقررات اين قانون براي کليه کانون هاي کشور لازم الاجراء مي باشد.

تبصره ۳ - شوراي عالي کارشناسان مي تواند با توجه به شرايط، قسمتي از اختيارات خود را به کميسيونهاي وابسته و يا کانون هاي مستقل استان مربوط تفويض نمايد.

ماده ۸ - وظائف و اختيارات مجمع عمومي عادي به شرح زير است:

الف - بررسي گزارش ساليانه عملکرد کانون و اتخاذ تصميم درباره آن پس از استماع گزارش بازرسان.

ب - بررسي و تصويب صورتهاي مالي ساليانه کانون پس از استماع گزارش بازرسان.

ج - بررسي و تصويب خط مشي و برنامه و بودجه سال آینده کانون به پيشنهاد هیأت مدیره.

د - رسيدگي و اتخاذ تصميم نسبت به ساير موارد پيشنهادي که در محدوده وظائف کانون توسط هیأت مدیره در دستور جلسه قرار گيرد.

هـ - تصويب اخذ وام و اعتبار براي کانون به پيشنهاد هیأت مدیره.

و - گزارش عملکرد و صورت هاي مالي سالانه پس از تصويب مجامع عمومي، توسط هیأت مدیره هر کانون براي شوراي عالي کارشناسان ارسال خواهد شد.

ز - انتخاب اعضاي هیأت مدیره و بازرسان و دادستان انتظامي کانون.

تبصره - در مواردی که به علت سلب شرايط يا فوت يا بيماريهاي معب العلاج که ادامه فعاليت را به مدت معتنايي غيرممکن مي سازد يا استعفائي تعدادي از اعضاي هیأت مدیره يا دادستان و يا بازرسان، حسب مورد تعداد اعضاي هیأت مدیره به حد نصاب لازم نرسد و يا انجام وظائف دادستان و يا بازرسان متوقف گردد، براي تکميل اعضاي هیأت مدیره و جايجزين کردن دادستان و بازرسان توسط مجمع عمومي فوق العاده انتخابات به عمل خواهد آمد که به ترتيب و حسب مورد با دعوت

رئيس هیأت مدیره کانون مربوط و يا دو نفر از اعضاي هیأت مدیره و يا بازرسان تشکیل مي گردد.

ساير موارد تشکیل مجمع عمومي فوق العاده با رعايت ديگر مقررات اين قانون بنا به تشخيص هیأت مدیره کانون مربوط صورت خواهد گرفت.

ساير موارد تشکیل مجمع عمومي فوق العاده با رعايت ديگر مقررات اين قانون بنا به تشخيص هیأت مدیره کانون مربوط صورت خواهد گرفت.

ماده ۹ - اعضاي هیأت مدیره ، بازرسان و دادستان انتظامي از بين کارشناسان رسمي عضو کانون مربوط که داراي پروانه کارشناسي رسمي معتبر بوده و در حال تعليق نباشند انتخاب مي گردند. اشخاص ياد شده علاوه بر دارا بودن شرايط مذکور در ماده (۱۵) اين قانون بايد داراي شرايط زير نيز باشند:

الف - حداقل سه سال سابقه کارشناسي رسمي،

ب - مدرک تحصيلي ليسانس يا بالاتر.

تبصره ۱ - اشخاص ياد شده در مدت عضويت بايد در شهر محل کانون مربوط اقامت داشته باشند.

تبصره ۲ - تشخيص و احراز شرايط انتخاب مقرر در اين ماده بر عهده کمیسیون تشخيص صلاحيت اولويتهاي اخلاقي مي باشد.

ماده ۱۰ - هیأت مدیره در کانون تهران داراي يازده نفر عضو اصلي و سه نفر عضو علي البدل و در ساير کانونها داراي پنج نفر عضو اصلي و دو نفر عضو علي البدل خواهد بود که براي مدت چهار سال انتخاب مي شوند. جلسات هیأت مدیره در کانون تهران با حضور حداقل هفت نفر و در ساير کانونها با حضور حداقل سه نفر تشکیل و رسميت خواهد يافت. تصميمات هیأت مدیره کانون تهران با حداقل شش رأي و هیأت مدیره کانونهاي ديگر با حداقل سه رأي معتبر خواهند بود.

تبصره ۱ - موارد شرکت اعضاي علي البدل در جلسات هیأت مدیره به جاي اعضاي اصلي در آيين نامه اجرايي اين قانون مقرر مي گردد.

تبصره ۲ - پس از انقضاي مدت مأموريت چهار ساله هیأت مدیره، در صورتي که انتخاب هیأت مدیره جديد به هر علت انجام نشود و به تأخير افتد، هیأت مدیره سابق تا تشکیل هیأت مدیره جديد کماکان انجام وظيفه خواهد نمود.

در هر صورت مدت زمان تأخير در انتخاب هیأت مدیره جديد نبايد از شش ماه تجاوز نمايد. در صورت برطرف نشدن علل تأخير، مهلت مذکور با تأييد مجمع عمومي فوق العاده امکان پذير است.

ماده ۱۱ - هیأت مدیره کانون تهران از بين خود يك نفر رئيس، دو نفر نايب رئيس، دو نفر منشي، يك نفر مسؤول امور مالي با رأي مخفي براي مدت دو سال به عنوان هیأت رئيسه انتخاب مي نمايد. هیأت رئيسه ساير کانونها مرکب از يك نفر رئيس، يك نفر نايب رئيس، يك نفر منشي و يك نفر مسؤول امور مالي مي باشد که به ترتيب بالا انتخاب خواهند شد. تجديد انتخاب اعضاي مذکور بلامانع است. تا زماني که هیأت رئيسه جديد تعيين نشده است، هیأت رئيسه قبلي کماکان انجام وظيفه خواهد نمود.

تبصره ۱ - رئيس هیأت مدیره هر کانون، رئيس کانون مذکور نيز خواهد بود.

تبصره ۲ - نحوه دعوت و زمان انتخاب هیأت رئيسه جديد در آيين نامه اجرائي اين قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۱۲ - وظائف هیأت مدیره هر کانون به قرار زير است:

الف - اداره امور کانون جهت تحقق موارد مقرر در ماده (۴) اين قانون.

ب - اتخاذ تصميم در خصوص اجازه صدور و تمديد پروانه کارشناسي و نيز ابلاغ کارآموزي براي افراد واجد شرايط.

ج - دعوت براي تشکیل مجامع عمومي و اجراي تصميمات آنها.

د - قبول شکايات و عندالافتضا ارجاع به دادسراي انتظامي کانون براي تعقيب کارشناس رسمي.

تبصره - تصميمات هیأت مدیره در مورد رد شکايت ظرف مدت بيست روز از تاريخ ابلاغ به شاکي قابل اعتراض و رسيدگي در دادسراي انتظامي کانون مربوط خواهد بود.

هـ - اعلام تخلف به دادسراي انتظامي در صورت اطلاع از وقوع تخلف کارشناس رسمي.

و - اظهار نظر مشورتي نسبت به مسايل و موضوعات ارجاعي از طرف کليه دستگاهها اعم از وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهاي دولتي ومؤسسات و نهادهاي عمومي غيردولتي.

ز - تصويب معاملات جاري، استخدام و عزل و نصب کارکنان.

ح - اجراي ساير وظائفي که در اين قانون براي هیأت مدیره پيش بيني شده است.

ماده ۱۳ - کمیسیون تشخيص صلاحيت هاي مندرج در ماده (۱۵) اين قانون متشکل از پنج عضو اصلي و دو عضو علي البدل خواهد بود که دو عضو اصلي و يك عضو علي البدل از بين حقوقدانان توسط رئيس قوه قضائيه انتخاب و بقيه اعضا از بين کارشناسان رسمي به پيشنهاد شوراي عالي کارشناسان و تأييد رئيس قوه قضائيه منصوب خواهند شد. تشخيص صلاحيت اولويتهاي اخلاقي مندرج در اين قانون بر عهده کمیسیون ياد شده مي باشد.

تبصره - مدت عضويت هر عضو در کمیسیون ياد شده چهار سال مي باشد.

ماده ۱۴ - رئيس هر کانون بالاترين مقام اداري و اجرائي آن کانون بوده و داراي وظائف ذيل است:

الف - ابلاغ مصوبات هیأت مدیره کانون و اجراي آنها بر حسب مورد.

ب - نظارت بر حسن جریان کلیه امور اجرايي و اداري.

ج - حفظ حقوق و منافع و اموال کانون.

د - امضاي پروانه کارشناسان رسمي و صدور آن بعد از تصویب هیأت مدیره کانون مربوطه.

هـ - نمایندگي کانون در نزد مراجع قانوني و اشخاص حقيقي.

و - ارجاع به داوري و صلح و سازش پس از تصویب هیأت مدیره کانون.

ز - تهیه و تنظیم بودجه سالانه و پیشنهاد به هیأت مدیره.

ح - اخذ وام و اعتبار پس از پیشنهاد هیأت مدیره کانون و تصویب مجمع عمومي.

ط - انجام امور اداري و مالي و معاملاتي و استخدامي و عزل و نصب کارکنان کانون با رعایت مقررات مربوط.

ي - امضاي قرار دادها و اسناد تعهدآور کانون مربوط، به اتفاق يك نفر از اعضاي هیأت مدیره با انتخاب هیأت مدیره کانون مذکور.

ماده ۱۵ - متقاضیان اخذ پروانه کارشناسي رسمي علاوه بر وثاقت باید واجد شرایط ذیل باشند:

الف - متدین به دین اسلام و یا یکی از اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسي جمهوری اسلامي ایران و وفاداري به نظام مقدس جمهوري اسلامي ایران،

ب - داشتن تابعیت ایرانی.

ج - نداشتن پیشینه کیفری مؤثر.

د - عدم اعتیاد به مواد مخدر.

هـ - نداشتن وابستگی و سابقه عضویت و هواداري در گروههاي غیرقانوني یا مخالف اسلام.

تبصره - وزارت اطلاعات مکلف است ظرف مهلت دو ماه مراتب استعلام را اعلام نماید.

و - داشتن دانشنامه کارشناسي یا بالاتر در رشته مورد تقاضا و حداقل پنج سال سابقه تجربی در رشته مربوط بعد از اخذ مدرک تحصیلی مذکور. هرگاه در رشته مورد نیاز، دوره تحصیلی کارشناسي یا بالاتر وجود نداشته باشد در این صورت افراد با دارا بودن مدرک دانشنامه کارشناسي یا بالاتر در هر رشته و حداقل پانزده سال سابقه کار در آن رشته می توانند متقاضی اخذ پروانه کارشناسي رسمي باشند.

ز - دارا بودن حداقل بیست و پنج سال سن در پایان مهلت ثبت نام.

ح - موفقیت در آزمون علمی و تجربی و گزینش صلاحیت اولویت های اخلاقی.

ط - گذراندن دوره کارآموزي به مدت يك سال تحت نظر کارشناس رسمي اي که بیش از ده سال سابقه کارشناسي رسمي داشته و به عنوان کارشناس راهنما با معرفی هیأت مدیره کانون مربوط .

ي - داشتن معافیت یا کارت پایان خدمت وظیفه عمومي.

تبصره ۱ - شرایط لازم برای ثبت نام، نحوه انتخاب و نحوه برگزاری آزمون و منابع سؤالات امتحانی و موعد اعلام نتیجه و نحوه نظارت بر کارآموزان در طول دوره کارآموزي و همچنین وظایف کارآموزان در این دوره در آیین نامه اجرايي این قانون مشخص خواهد شد. کارآموزان در طی دوره کارآموزي حق هیچگونه اظهارنظر کارشناسي رسمي را به طور مستقل ندارند.

تبصره ۲ - پس از اعلام تعداد مورد نیاز در رشته کارشناسي امور ثبتی، دارندگان دانشنامه کارشناسي و فارغ التحصیلان آموزشگاههاي اختصاصي ثبت اعم از شاغل یا بازنشسته که حداقل ده سال سابقه در امور ثبتی و یا نقشه برداري ثبتی داشته باشند می توانند در صورت داشتن شرایط مذکور در آزمون یاد شده شرکت کنند.

تبصره ۳ - در رشته هایی که سابقه کارشناسان رسمي آن کمتر از ده سال است، شرط دارا بودن ده سال سابقه کارشناسي براي کارشناس راهنما لازم الرعایه نیست. متقاضیان رشته هاي جدید کارشناسي رسمي به مدت سه ماه تحت نظارت کانون مربوط کارآموزي خواهند نمود.

تبصره ۴ - عدم پذیرش درخواست صدور پروانه کارشناسي رسمي هر يك از متقاضیان مانع از تقاضاي مجدد آنان برای دفعات بعدي نخواهد بود.

ماده ۱۶ - کسانی که تا تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون داراي پروانه کارشناسي رسمي معتبر باشند، تا زمانی که بر اساس قوانین جاری سلب صلاحیت از آنان نشده باشد، پروانه کارشناسي آنان معتبر بوده و تابع مقررات این قانون خواهند بود.

ماده ۱۷ - کارشناسان رسمي جدید به هنگام اخذ پروانه باید با حضور در جلسه هیأت مدیره کانون مربوط با حضور ریاست دادگستري استان یا نماینده وي به شرح زیر سوگند یاد نمایند:

«به خداوند متعال سوگند یاد می کنم در امور کارشناسي که به من ارجاع می گردد خداوند متعال را حاضر و ناظر دانسته، به راستي و درستي نظر خود را اظهار نمایم و

اغراض شخصي خود را در آن دخالت ندهم و تمام نظر خود را نسبت به موضوع کارشناسي اظهار نمايم و هيچ چيز را مکتوم ندارم و بر خلاف واقع چيزي نگويم و ننويسم و رازدار و امين باشم.»

ماده ۱۸ - در تمامي مواردی که رجوع به کارشناسي لازم باشد - به استثنای مواردی که در قوانین و مقررات جاری کشور به گونه دیگری برای وزارتخانه ها، مؤسسات دولتي، شرکتهای دولتي، نهادهای عمومي غير دولتي و ساير دستگاههای دولتي که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صريح نام می باشد، تعیین تکلیف شده است و یا مواردی که تابع قوانین و مقررات خاص می باشد. دستگاههای یاد شده در این ماده باید از وجود کارشناسان رسمي استفاده نمایند.

تبصره ۱ - ارجاع امر کارشناسي از ناحیه مراجع قضائي به کارشناس، تابع قانون آیین دادرسي می باشد.

تبصره ۲ - کارشناسان رسمي مکلفند در امور ارجاعي در صورت وجود جهات رد، موضوع را به طور کتبی اعلام و از مبادرت به کارشناسي امتناع نمایند، در غیر این صورت متخلف محسوب و به مجازات انتظامي موضوع این قانون محکوم می شوند. جهات رد کارشناس رسمي همان جهات رد دادرس مندرج در قانون آیین دادرسي مدني می باشد.

ماده ۱۹ - اظهار نظر کارشناسي باید مستدل و صريح باشد و کارشناسان رسمي مکلفند نکات و توضیحاتی که برای تبیین نظریه ضروري است و یا توسط شوراي عالي کارشناسان مشخص می گردد به طور کامل در آن منعکس نمایند. کارشناس رسمي موظف است در حدود صلاحیت خود نظر کارشناسي را به طور کتبی و در مهلت مقرر به مراجع ذي ربط تسليم و نسخه ای از آن را تا مدت حداقل پنج سال بعد از تاریخ تسليم نگهداري نماید.

تبصره - در مواردی که انجام معاملات مستلزم تعیین قیمت عادلّه روز از طرف کارشناس رسمي است، نظریه اعلام شده حداکثر تا شش ماه از تاریخ صدور معتبر خواهد بود.

ماده ۲۰ - بازرسان هر کانون مرکب از دو نفر بازرس اصلي و يك نفر بازرس علي البدل خواهد بود که برابر این قانون برای مدت چهار سال انتخاب خواهند شد تا بر امور اجرائي کانون مربوط نظارت داشته گزارش لازم را به مجمع عمومي ارائه نمایند.

ماده ۲۱ - دادرسرای انتظامي هر يك از کانونها، مرجع تعقیب تخلفات انتظامي کارشناسان رسمي متخلف حوزه آن کانون می باشد. دادستان دادرسرای انتظامي هر کانون از بین کارشناسان رسمي به وسیله مجمع عمومي آن کانون برای مدت چهار سال انتخاب خواهد شد و دادیاران دادرسرای انتظامي از بین کارشناسان رسمي کانون مربوط به پیشنهاد دادستان و تأیید هیأت مدیره آن کانون به تعداد لازم تعیین می شوند. دادرسرای انتظامي پس از رسیدگی به شکایات ارجاعي در صورتی که عقیده بر تخلف داشته باشد، کیفرخواست صادر و در غیر این صورت قرار منع تعقیب خواهد داد. قرار منع تعقیب ظرف سي روز از تاریخ ابلاغ از طرف شاکي یا رئیس هیأت مدیره هر کانون قابل اعتراض در دادگاه انتظامي کانون مربوطه می باشد و چنانچه دادگاه انتظامي مزبور قرار منع تعقیب را صحیح ندانست، به موضوع رسیدگی و حکم مقتضي صادر می کند.

تبصره - مرجع تعقیب تخلفات انتظامي اعضاي هیأت مدیره و دادستان و بازرسان کانون استانها، دادرسرای انتظامي قضات می باشد.

ماده ۲۲ - هرگاه تخلف کارشناس رسمي عنوان یکی از جرایم مندرج در قوانین را داشته باشد، دادرسرای انتظامي کانون مربوط مکلف است مراتب را برای رسیدگی به جنبه جزائي آن در اسرع وقت به مراجع قضايي صالح اعلام دارد و چنانچه علاوه بر جرائم مزبور تخلف انتظامي داشته باشد، مطابق این قانون و آیین نامه های آن به تخلف انتظامي رسیدگی و اقدام لازم معمول دارد. تصمیم مراجع قضائي مزبور مانع اجرای مجازاتهای انتظامي کارشناسان رسمي نخواهد بود.

ماده ۲۳ - مرجع رسیدگی به تخلفات انتظامي کلیه کارشناسان هر استان، دادگاه انتظامي مربوطه می باشد. اعضاي دادگاه به شرح زیر برای مدت چهار سال انتخاب می گردند:

۱ - يك نفر حقوقدان که حداقل ده سال سابقه کار داشته باشد به انتخاب رئیس قوه قضائیه.

۲ - رئیس هیأت مدیره کانون مربوطه یا یکی از اعضاي هیأت مدیره به انتخاب رئیس کانون.

۳ - يك نفر کارشناس رسمي در رشته مربوط به انتخاب رئیس کانون مربوطه.

تبصره ۱ - ریاست دادگاه با عضو حقوقدان خواهد بود.

تبصره ۲ - چنانچه نیاز به شعبه یا شعب دیگر دادگاه باشد با درخواست کانون مربوطه و تصویب رئیس قوه قضائیه تشکیل خواهد شد. ارجاع پرونده به شعبه یا شعب به عهده رئیس شعبه اول خواهد بود.

تبصره ۳ - تصمیمات اتخاذ شده از سوي دادگاه انتظامي با اکثریت آراء معتبر و انشاي رأي توسط یکی از اعضاء اکثریت و ابلاغ آن توسط رئیس دادگاه صورت خواهد گرفت.

تبصره ۴ - تصمیمات دادگاه انتظامي از جانب هیأت مدیره کانون مربوطه و از طرف محکوم علیه ظرف يك ماه پس از ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهي است.

تبصره ۵ - تصمیمات دادگاه انتظامي و دادرسرای انتظامي در مورد کارشناسان رسمي به وسیله پست سفارشي به نشاني مندرج در پرونده عضویت کانون ابلاغ می شود و هرگاه کارشناس رسمي تغییر نشاني خود را کتباً اعلام ننموده باشد آخرین نشاني موجود در پرونده معتبر خواهد بود.

تبصره ۶ - موارد رد اعضاي دادگاه انتظامي همان موارد رد دادرسان می باشد، در صورت وجود جهات رد فرد دیگری به ترتیب گفته شده در همین ماده تعیین خواهد شد.

تبصره ۷ - هرگاه رسیدگی به شکایت انتظامي در امور کارشناسي مستلزم انجام کارشناسي مجدد توسط ساير اعضاي کانون کارشناسان رسمي باشد، پرداخت دستمزد کارشناسي طبق تعرفه قانوني به عهده شاكي مي باشد.

ماده ۲۴ - مرجع تجدیدنظر نسبت به آرای قابل تجدیدنظر، دادگاه تجدیدنظر کارشناسان رسمي مي باشد که در تهران مستقر مي گردد و اعضاي آن به شرح ذیل انتخاب مي گردند:

الف - يك نفر حقوقدان با ده سال سابقه کار به انتخاب رئيس قوه قضائيه.

ب - رئيس شوراي عالي کارشناسان يا نماينده وي.

ج - يك نفر کارشناس در رشته مربوطه به انتخاب شوراي عالي کارشناسان.

ماده ۲۵ - هرگاه رئيس قوه قضائيه يا وزير دادگستري و يا سه نفر از اعضاي هیأت مدیره هر کانون استان (در مورد کارشناسان کانون مربوطه) از سوء رفتار و يا اعمال منافي با شؤون و حیثیت کارشناسي کارشناسان رسمي اطلاع حاصل کنند، مي توانند با ارائه ادله خود از دادگاه انتظامي تعليق موقت او را تا صدور حکم قطعي بخواهند در اين صورت دادگاه مزبور خارج از نوبت اين درخواست را رسيدگي و مستند به دلائل ابرازي، رأي مقتضي صادر مي کند.

دادسرای انتظامي کانون مربوطه مکلف است ظرف مدت سه ماه از تاريخ وصول حکم تعليق موقت ، نسبت به اتهامات وارده به کارشناسان مذکور رسيدگي و پرونده را جهت صدور رأي به دادگاه انتظامي ارسال دارد.

تبصره - مرجع رسيدگي به تجدیدنظرخواهي همان مرجع معين شده در ماده (۲۴) اين قانون براي تجدیدنظر مي باشد.

ماده ۲۶ - تخلفات و مجازاتهاي انتظامي به قرار ذیل است :

الف - تخلفات :

۱ - عدم حضور در مراجع صالحه در وقت مقرر بدون عذر موجه.

۲ - توسل به معاذيري که خلاف بودن آنها بعداً ثابت شود.

۳ - مسامحه و سهل انگاري در اظهار نظر، هر چند مؤثر در تصميمات مراجع صلاحیتدار باشد يا نباشد.

۴ - تسليم اسناد و مدارك به اشخاصي که قانوناً حق دریافت آن را ندارند و يا امتناع از تسليم آنها به اشخاصي که حق دریافت دارند.

۵ - سوء رفتار و اعمال خلاف شؤونات شغلي.

۶ - نقض قوانين و مقررات در اظهار نظر کارشناسي.

۷ - انجام کارشناسي و اظهار نظر با وجود جهات رد قانوني.

۸ - انجام کارشناسي و اظهار نظر در اموري که خارج از صلاحیت کارشناس است.

۹ - انجام کارشناسي و اظهار نظر برخلاف واقع و تباني.

۱۰ - انجام کارشناسي و اظهار نظر با پروانه اي که اعتبار آن منقضي شده باشد.

۱۱ - افشاء اسرار و اسناد محرمانه.

۱۲ - اخذ وجه يا مال يا قبول خدمت مازاد بر تعرفه دستمزد و هزینه مقرر در قوانين يا دستورات مراجع صلاحیتدار.

۱۳ - انجام کارشناسي و اظهار نظر در زمان تعليق، محرومیت از حقوق اجتماعي و يا اثبات فقد شرايط موضوع ماده (۱۵) اين قانون.

ب - مجازاتها به ترتيب درجه :

۱ - توبيخ با درج در پرونده کارشناس در کانون.

۲ - محدود کردن اختيارات فني کارشناس رسمي براي مدت يك سال.

۳ - محدود کردن اختيارات فني کارشناس رسمي براي مدت سه سال.

۴ - محرومیت از اشتغال به امر کارشناسي رسمي از سه ماه تا يك سال.

۵ - محرومیت از اشتغال به امر کارشناسي رسمي از يك تا سه سال.

۶ - محرومیت دائم از اشتغال به امر کارشناسي رسمي.

تبصره ۱ - مرتکبین هر يك از تخلفات ردیفهاي (۱)، (۲) و (۳) حسب مورد به مجازات درجه يك تا سه انتظامي محكوم مي گردند.

مرتکبین هر يك از تخلفات ردیفهاي (۴)، (۵) و (۶) حسب مورد به مجازات درجه سه تا پنج انتظامي محكوم مي گردند.

مرتکبین هر يك از تخلفات ردیفهاي (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۱) و (۱۲) حسب مورد به مجازات درجه پنج تا شش انتظامي محكوم مي گردند.

مرتکبین هر يك از تخلفات ردیف (۱۳) به مجازات درجه شش انتظامي محكوم مي گردند.

تبصره ۲ - اعمال ارتكابي کارشناس، چنانچه علاوه بر تخلف انتظامي، واجد وصف کيفري باشد، دادگاه انتظامي مکلف است پرونده امر را عيناً به مرجع قضايي صلاحيتدار ارسال نمايد.

تبصره ۳ - هیأت مدیره هر کانون مکلف است از تمديد پروانه کارشناسي رسمي کساني که سه بار ظرف سه سال به مجازاتهاي انتظامي محكوم مي شوند خودداري کند. این گونه کارشناسان رسمي مي توانند پس از مدت دو سال از تاريخ لغو پروانه مجدداً تقاضاي تمديد پروانه کارشناسي رسمي نمايند، مگر اينکه به مجازات انتظامي محروميت دائم يا موقت از اشتغال به امر کارشناسي رسمي محكوم شده باشند.

ماده ۲۷ - هیأت مدیره هر کانون در صورت احراز زوال وثاقت و شرايط مذکور در بندهاي (الف، ب، ج، د، هـ) ماده (۱۵) این قانون در مورد کارشناس رسمي، به طور موقت از تمديد پروانه خودداري مي کند و سريعاً موضوع را به دادگاه انتظامي کانون مربوطه اعلام مي نمايد. مرجع مذکور مکلف است ظرف حداکثر سه ماه از تاريخ وصول نسبت به موضوع اتخاذ تصميم کند و نظر نهائي را به هیأت مدیره کانون مربوط ارجاع دهنده اعلام نمايد.

ماده ۲۸ - رئيس هیأت مدیره هر کانون مسؤول اجراي احکام قطعي دادگاه انتظامي و دادگاه تجديدنظر کارشناسان در مورد کارشناسان متخلف مي باشد.

ماده ۲۹ - دستمزد کارشناسي رسمي طبق تعرفه اي است که با پيشنهاد شوراي عالي کارشناسان به تصويب رئيس قوه قضائيه خواهد رسيد و هر دو سال يك بار قابل تجديدنظر مي باشد. قضات دادگاهها در مورد دستمزد کارشناسي مطابق ماده (۲۶۴) قانون آيين دادرسي دادگاههاي عمومي و انقلاب در امور مدني مصوب ۱/ ۲۱/ ۱۳۷۹ اقدام خواهند کرد.

تبصره - ضوابط تعيين هزينه هاي خدمات کارشناسي به پيشنهاد شوراي عالي کارشناسان و تصويب رئيس قوه قضائيه مشخص خواهد شد و پرداخت آن بر عهده متقاضي است.

ماده ۳۰ - هزينه هاي مربوط به هر کانون از محلهاي زير تأمين مي گردد:

الف - حق عضويت و حق صدور يا تمديد پروانه کارشناسي رسمي هر دو سال يك بار قابل تجديدنظر است.

ب - پنج درصد (۵٪) از حق الزحمه کارشناسان رسمي.

ج - وجوهي که براي موارد خاص به تصويب مجمع عمومي از کارشناسان رسمي و يا متقاضيان کارشناسي رسمي اخذ خواهد شد.

تبصره - پرداخت حق حضور اعضاي غيرکارشناس در هیأت انتظامي و کمیسیونها و ساير مخارج مربوط برعهده شوراي عالي کارشناسان است که به نسبت از کانونها اخذ خواهد نمود.

ماده ۳۱ - کليه مراجع قضائي و انتظامي، وزارتخانه ها، سازمانها، مؤسسات، شرکتها، بانکها، شهرداريها، بنيادها، نهادهاي انقلاب اسلامي و اشخاص حقوقي اعم از دولتي و غيردولتي و ساير مراجع عمومي و دولتي که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام يا ذکر صريح نام است موظف هستند مبلغ بند (ب) ماده (۳۰) این قانون را از دستمزد کارشناسان رسمي کسر و به حساب کانون مربوط واريز نمايند. همچنين مکلف مي باشند ماليات متعلقه را نيز با رعايت قوانين مالياتي کسر و به حساب خزانه داري کل واريز کنند.

ماده ۳۲ - در مواردی که هیأت مدیره هر کانون استان، تجديدنظر در صلاحيت فني کارشناس رسمي را ضروري تشخيص دهد پيشنهاد خود را با دلايل مربوط به شوراي عالي کارشناسان ارائه خواهد نمود. شوراي عالي با کسب نظر مشورتي از کمیسیون تشخيص صلاحيت علمي و فني رشته مربوط تصميم نهائي را در خصوص موضوع اتخاذ مي نمايد. هیأت مدیره هر کانون پس از دريافت تصميم شوراي عالي مبني بر موافقت با محدود کردن صلاحيت فني کارشناس رسمي، تصميم ياد شده را به مورد اجرا مي گذارد. اعاده صلاحيت کارشناس رسمي منوط به شرکت و موفقيت در کلاسهاي بازآموزي يا کلاسهاي مشابه مورد تأييد کانون مربوط و با موافقت شوراي عالي کارشناسان خواهد بود.

ماده ۳۳ - کارشناساني که مستخدم شاغل دولت يا مؤسسات دولتي يا شرکتهاي دولتي و وابسته به دولت يا شهرداريها يا ساير نهادهاي عمومي غيردولتي و يا ساير شرکتهاي دولتي که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام يا ذکر صريح نام است، مي باشند، نمي توانند در دعاوي و ساير امور مستلزم امر کارشناسي رسمي که مربوط به دستگاه متبوع آنهاست به عنوان کارشناس رسمي مداخله و اظهارنظر کنند مگر اينکه در آن رشته کارشناس رسمي ديگري وجود نداشته و يا مرضي الطرفين باشند يا آنکه کارمند مذکور طبق مقررات مربوط به آن دستگاه قانوناً ملزم به اظهارنظر باشد. هيچ کدام از مراجع قضائي و ادارات دادگستري و ثبت اسناد و املاک نمي توانند امر کارشناسي رسمي را به کارشناساني که کارمند شاغل قضائي يا اداري دادگستري يا ثبت اسناد و املاک مي باشند ارجاع کنند مگر اينکه در آن رشته جز قاضي و يا کارمند شاغل، کارشناس ديگري وجود نداشته باشد.

ماده ۳۴ - مقررات تبصره الحاقی به بند (۲۴) ماده (۵۵) قانون شهرداریها - مصوب ۵/ ۴/ ۱۳۵۲ - و اصلاحات بعدی در مورد کارشناسان رسمي و مترجمان رسمي دادگستري نیز جاری است.

ماده ۳۵ - در صورت فوت و یا حجر کارشناس رسمي و یا محرومیت دائم از کارشناسي رسمي، با اعلام ذي نفع، نماینده کانون مربوط به اتفاق نماینده مرجع قضائي محل ضمن تنظیم صورجلسه لازم برگها و اسناد راجع به امور کارشناسي را جمع کرده در کانون، بایگانی مي نماید و در صورتی که بین آنها اشیاء یا اسنادی، با ارائه دلایل کافی توسط مدعی، متعلق به اشخاص باشد به صاحبان آنها رد مي کند.

ماده ۳۶ - در هر يك از رشته هاي کارشناسي که اظهار نظر کارشناس رسمي نسبت به موضوع ارجاع شده لزوماً محتاج به کسب اطلاعاتي است که تنها در اختیار وزارتخانه ها، مؤسسات دولتي، شرکتهای دولتي و وابسته به دولت، نهادهای عمومي غیردولتي و سایر شرکتهای دولتي که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است، می باشد، کارشناس مذکور مکلف به مراجعه به دستگاه یا دستگاههای ذي ربط بوده و دستگاه یا دستگاههای یاد شده نیز موظف به در اختیار گذاشتن اطلاعات مورد نیاز برای اظهار نظر کارشناسي رسمي می باشند.

تبصره - اطلاعات طبقه بندی شده و غیرقابل انتشار دستگاههای مورد اشاره در این ماده از حکم مذکور مستثني می باشد و طبق مقررات قانون آیین دادرسي دادگاه های عمومي و انقلاب در امور مدني مصوب ۲۱/ ۱/ ۱۳۷۹ در اختیار کارشناس ذي ربط قرار خواهد گرفت. کارشناس مزبور تنها این اطلاعات را در حیطه وظایف و مسؤولیتهای خود در رابطه با امر ارجاع شده اعمال خواهد کرد و به کارگیری و یا افشای آن در غیر مورد مذکور ممنوع است در غیر این صورت مشمول قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سري دولتي - مصوب ۲۹/ ۱۱/ ۱۳۵۳ - در قسمتهای ذي ربط آن خواهد بود.

ماده ۳۷ - هرگاه کارشناس رسمي با سوء نیت ضمن اظهار عقیده در امر کارشناسي برخلاف واقع چیزی بنویسد و یا در اظهار عقیده کتبی خود راجع به امر کیفری و یا حقوقی تمام مآوقع را ذکر نکند و یا بر خلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد جاعل در اسناد رسمي محسوب می گردد و همچنین هرگاه کارشناس رسمي در چیزی که برای آزمایش در دسترس او گذاشته شده با سوء نیت تغییر بدهد به مجازاتهایی مقرر در قانون مجازات اسلامي محکوم می شود و اگر گزارش خلاف واقع و اقدامات کارشناس رسمي در حکم دادگاه مؤثر واقع شده باشد کارشناس مذکور به حداکثر مجازات تعیین شده محکوم خواهد شد. حکم یاد شده در مورد خبرگان محلي نیز لازم الرعایه می باشد.

ماده ۳۸ - صدور پروانه برای کارشناسان رسمي فقط برای يك رشته کارشناسي مجاز است.

ماده ۳۹ - کلیه کانونهای موجود مکلفند حداکثر ظرف سه ماه از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون وضعیت خود را با مقررات این قانون تطبیق دهند.

ماده ۴۰ - آیین نامه اجرائی این قانون ظرف سه ماه از تاریخ تصویب توسط وزیر دادگستري تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۱ - قانون راجع به کارشناسان رسمي مصوب ۲۳/ ۱۱/ ۱۳۱۷ و قانون راجع به اصلاح قانون کارشناسان رسمي وزارت دادگستري مصوب ۱۴/ ۲/ ۱۳۳۹ و لایحه قانوني استقلال کانون کارشناسان رسمي مصوب ۱/ ۸/ ۱۳۵۸ شوراي انقلاب جمهوري اسلامي ايران لغو می شوند.

قانون فوق مشتمل بر چهل و يك ماده و سي و نه تبصره در جلسه علني روز یکشنبه مورخ هجدهم فروردین ماه یکهزار و سیمصد و هشتاد و يك مجلس شوراي اسلامي تصویب و در تاریخ ۲۸/ ۱/ ۱۳۸۱ به تأیید شوراي نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شوراي اسلامي - مهدي کرويي

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات - معاونت حقوقی ریاست جمهوری (Qavanin.ir)

